

GENSCHEN WOORDE EN UITDRUKKINGEN

Deel XVI

kaak, kaak,
nen twiedekker!

Bijien geschert...
en oetiekend deur
Eddy Levis & Gill. Van Geert

**Wa kletse da ver-
diende gij**

Zie tekst bij plaat 17: "Hij kreeg nu toch gestampsel... en muilpirre doar-bij": slaag krijgen.

**Ik droaie mijn ker-
re**

Zie tekst bij plaat 38: "Hang moar ons vlegge noar de wind": al naar gelang de omstandigheden van partij veranderen.

**'t Es were zu ver-
re**

Zie tekst bij plaat 3: "'k Ben were an den hoak": weer zwanger zijn.

**Bijlange goan me
nog nie noar huis**
Uit een oud volks-
liedje:

*"We goan nog nie naar huis,
Bijlange nie, bijlange nie,
We goan nog nie naar huis,
Want moeder es nie thuis*

*En was ons moeder thuis,
Dan gingen me nie, dan gingen me nie,
En was ons moeder thuis,
Dan ginge me nie naar huis."*

Werd gezongen wanneer men "echt goed in de leute zat" om te laten horen dat men nog geen zin had om naar huis te gaan.

In de kasmistroel zal t'hij zitte

Syn.: "In de kazemiestroele zitte; in 't druuge zitte (zette); in 't rolleke zitte; in 't priezoon zitte; onder de wekkinge sloape, in den bak (de duuze, de kasse, 't kot) zitte": in de (stads)gevangenis zitten.

"'t Rolleke" was oorspronkelijk een vondelingengesticht in het St.-Jansgodshuis tegen de Vlasmarkt, waar arme ouders hun kinderen te vondeling legden in een "rol" in de muur, een soort tabernakel dat langs de straatzijde open was. Men legde het kind er in en draaide of duwde de "rol" toe. Dat systeem, dat in 1811 door Napoleon ingevoerd werd, werd pas op 13 mei 1863 afgeschaft. Van 1902 tot in de tachtiger jaren werd het "rolleke" stadsgevangenis waar drinkebroers of "stroatschenders" voor een nachtje werden ondergebracht.

Met "onder de wekkinge" bedoelde men onder de klokkentoren van het Belfort. Ook daar was een voormalige stadsgevangenis onder de lakenhalle (thans Raadskelder) met ingang langs de "Mammelokker". Op het einde van de 14de eeuw bestond de beiaard ("wekkinghe") in de klokkentoren van het Belfort reeds. De klokken werden "weckers" genoemd. Iemand onder de wekkinghe steken betekent hem onder het Belfort (die de weckering draagt) opsluiten. Zo vermeldt "Criminele Processen" uit 1783: "*Dat hij Boessens daarop gezeijt heeft dat hij dito persoon onder de weckeringe ging steken*".

Een kasse, een doos of een bak is een voorwerp waarin iets bewaard wordt; vandaar deze betekenis voor gevangenis (<Eng.: basket).

"Kazemiestroele" < Oud-Sp. (Bargoens) "casa de mis trullo" waarin "trullo" [troeljoo] uitgesproken wordt en gevangenis betekent. Lett.: "huis van bewaring".

*"En wij woare doar mee zesse
En wij kwamen an 't Rabot
En we vochte doar mee messe
En ze staken ons in 't kot."*

("Uit den Gentschen Volksmond", deel I, p. 9, nr. 15tris wijs: Ach, Rosalie, mijnen bon-ami)

Plaat 22

Ik schudde'alles uit mijn mêwe

Syn.: "We goame dat hier sebiet ne keer goan flikkere zie; dat es moar een kleintse veur mij; 'k hê der geen moeite mee, 't es veur mij moar een fluitse van ne cent": iets doen met alle gemak.

We zullen een beetse gaan ruste als ge nie te moe un zijt

1. Lett.: (ironisch) We gaan ons wat te rusten leggen.
2. Fig.: We gaan naar bed de liefde bedrijven.

Nu benne kik in mijn gat gebeete

Syn.: "Nu benne 'k kwoad; nu hên z'in mijn roape geschete; nu hen ze mij ne kluut afgetrokken; dat hên ze veur gien pan eiers gedoan; nu goan ze'r van goan hên zie; nu luupe'k kolirreg; nu hên ze mij kwoad gekreege; nu zitte'k op mijn pird zul": nu ben ik in mijn kruis getast, nu loop ik venijnig.
